

Kaderbrief

AAN	de gemeenteraad	REGISTRATIENUMMER	
DATUM	26 mei 2020	TER INZAGE	
ORGANISATIEONDERDEEL	CS-BMO	BIJLAGE(N)	A Specificatie ontwikkeling Algemene Reserve (in document)
PORTEFEUILLEHOUDER	Alberta Schuurs		1 Scenario's Toeristenbelasting
BEHANDELEND AMBTENAAR	Nanda Verveen		2 SCENARIO'S OZB
TOESTELNUMMER	06-18146728		3 Kostenontwikkeling gemeenschappelijke regelingen

Onderwerp

Kaderbrief 2021

Waarom naar de raad

Volgens onze financiële verordening biedt het college de raad ieder jaar een Kadernota aan over de beleidsmatige en financiële kaders op hoofdlijnen voor het volgende begrotingsjaar en de drie daaropvolgende jaren. Na het uitbreken van de Coronacrisis bent u geïnformeerd dat u dit jaar van ons geen Kadernota ontvangt ter besluitvorming maar een Kaderbrief ter informatie. Wij vragen u nu om in te stemmen met de uitgangspunten voor de begroting.

Inleiding

Bijzondere tijden

Dit jaar ontvangt u van ons geen Kadernota, maar een Kaderbrief. In tijden dat het in de zorg piept en kraakt om alle patiënten te behandelen en dat veel families inmiddels helaas de impact ook van nabij hebben moeten meemaken voelt het ergens vreemd om met zoiets bezig te zijn als de voorbereidingen voor de begroting van volgend jaar.

Maar, sinds het virus zich in ons land in maart flink ging verspreiden heeft ook de maatschappelijke impact daarvan zich razendsnel ontwikkeld. Als we met elkaar 'de band terugspoelen' naar een paar maanden geleden hadden we toen niet kunnen bedenken dat we nu afstevenen op een grote economische recessie, dat er bijna niet meer gevlogen wordt, dat we onze ouderen niet of nauwelijks kunnen bezoeken, dat hele sectoren werkloos thuis zitten en dat er een flink stuk meer is aan (nu nog) niet acute zorg. Maar ook niet dat het scholen zou lukken om binnen een week over te schakelen op afstandsonderwijs, dat duizenden mensen weer hun oude beroep in de zorg oppakten, dat restaurants creatieve afhaalmenu's samenstelden, dat dichters eenzame mensen zouden opbellen om gedichten voor te lezen, dat webwinkels een omzetstijging zouden zien van 70% en nagenoeg het hele gemeentehuis met een snelle ICT omschakeling vanuit huis ging werken.

Bij het schrijven van deze Kaderbrief zetten we met elkaar weer de eerste stappen. De kinderen kunnen weer deels naar school, de tandartsen en kappers zijn weer open. Maar voorzichtigheid blijft geboden, en de ontwikkelingen op termijn zijn lastig in te schatten.

Wat betekent dit voor de gemeente? De afgelopen periode zijn uiteraard de noodzakelijke maatregelen getroffen. Uitvoeren van de TOZO regeling, noodverordeningen, handhaven, de scholen helpen met het zorgen voor de noodopvang, het extra steunen van de voedselbank, de sportverenigingen helpen te zorgen dat kinderen weer kunnen gaan sporten etc. U leest meer hierover in de bestuursrapportage.

Nu is het echter belangrijk om vooruit te kijken naar volgend jaar en verder. Wat vraagt de huidige situatie van ons als gemeente, samen met andere overheden? Wat vraagt het van de vele maatschappelijke partijen en inwoners in onze gemeente en wat zijn nu de juiste stappen?

Voor Corona

Net als veel gemeenten in Nederland voelen wij ook in De Ronde Venen de financiële druk op gemeenten al enige tijd toenemen.

Bij de Kadernota 2020 kozen wij met elkaar voor een geheel aan plannen waarbij wij de plannen uit het coalitieakkoord wilden waarmaken en we nog een stelpost hadden opgenomen om het meerjarenperspectief in 2022 en 2023 sluitend te krijgen. Tussen de vaststelling van de Kadernota 2020 en nu is er samen met de raads werkgroep Financiële keuzen gewerkt aan concrete ideeën om het meerjarenperspectief sluitend te maken. Tegelijkertijd waren de forse tekorten op het sociaal domein in 2019 helder geworden.

Zoals gezegd zijn wij niet de enige gemeente die worstelen met het rondkrijgen van de meerjarenbegroting. Vanwege de toenemende financiële druk op gemeenten stuurde de provincie Utrecht nog net voor de Coronacrisis namens de gemeenten een brief aan het Rijk. De discussie omtrent de herijking van het gemeentefonds is uitgesteld naar 2022 nadat uit doorrekening bleek dat deze onevenredig nadelig lijkt uit te werken voor plattelandsgemeenten.

Op weg naar de begroting

Met dit alles hadden wij enkele maanden geleden reeds het beeld dat we een flinke financiële uitdaging hebben, maar we waren hard op weg om maatregelen te onderzoeken en concretiseren om de begroting sluitend te maken. De huidige situatie noopt ons tot reflectie: we hadden mooie plannen, maar we hebben nu te maken met een onvoorziene situatie. We hebben te maken met veel onzekerheden, maar dat betekent niet dat we niks kunnen plannen. En hoe zorgen we dat we financiële keuzes maken op zo'n manier dat deze op de lange termijn het beste uitpakken?

Bij de begroting hebben we de gelegenheid om hier met elkaar over van gedachten te wisselen en keuzes te maken. Waar wij u nu in willen meenemen is:

- De uitgangspunten voor het samenstellen van de begroting
- De resultaten van de raads werkgroep Financiële Keuzen
- De huidige financiële uitgangssituatie

Kernboodschap

Uitgangspunten voor opstellen begroting

We moeten ons realiseren dat we leven in tijden van buitengewone onzekerheden, zoals het stappenplan dat er nu ligt om langzaam de samenleving meer open te stellen pas zeker is als de grafieken van besmettingen en IC opnames dat aan kunnen. De onzekerheid van dit alles voor het komende jaar en het perspectief op de jaren erna is groot. Om binnen deze onzekerheden de juiste keuzes te maken stellen we uitgangspunten voor om een basis te hebben waarop we onze keuzes baseren bij het opstellen van de begroting.

Het zal duidelijk zijn dat er moeilijke keuzes gemaakt moeten worden bij het samenstellen van de begroting. Met onze financiële situatie lukt het ons simpelweg niet om alles te blijven doen wat we van plan waren en de gevolgen van Corona op te vangen.

Dit leidt ons ten eerste tot 4 uitgangspunten ten aanzien van het proces:

- Inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen: we hebben elkaar nodig om voor De Ronde Venen de juiste stappen te zetten
- Het waarborgen van democratische waarden: zeker als het niet mogelijk is om op de gebruikelijke wijze te vergaderen of samen te komen in aanloop naar de begroting is het extra van belang bewust stil te staan bij transparantie en andere democratische waarden zoals zeggenschap en dialoog in het besluitvormingsproces van de begroting
- Samenwerking Rijk, Provincie, GR'en, in VNG verband en in andere bestuurlijke verbanden om samen te zoeken naar oplossingen en financiële mogelijkheden.
- We betrekken de suggesties zoals gedaan in de financiële werkgroep bij het samenstellen van de begroting.

Ten aanzien van de inhoud van de begroting stellen wij voor om de volgende uitgangspunten te hanteren:

- We doen wat wettelijk minimaal noodzakelijk is en wat de veiligheid vereist
 - Waar we zaken doen boven het wettelijk minimaal noodzakelijke is dit een bewuste afweging en gekoppeld aan een wettelijke taak die we als gemeente hebben of het volgt rechtstreeks uit een van de andere uitgangspunten
- We houden onze focus op de lange termijn:
 - Zaken van een lange adem lopen zo veel mogelijk door: hierbij denken we met name aan de doelstellingen op het gebied van bouwen en onderhoud wegen, bruggen etc.
 - We willen met nu urgente bezuinigingen een goede sociale, economische en fysieke infrastructuur juist behouden, omdat we die ten alle tijden nodig zullen hebben.
 - Bij uitstel van investeringen of bezuinigingen op onderhoud voorkomen we kapitaalvernietiging.
- We gaan uit van eigen kracht en (het stimuleren van) redzaamheid
 - We versnellen de transformatie in het sociaal domein.
 - Bij het verstrekken van subsidies en de eventuele keuze dit minder of niet meer te doen hebben organisaties of initiatieven die zelf al veel doen (bijvoorbeeld met vrijwilligers) prioriteit.

- Bij de taakstellingen die we hebben zoeken we een balans tussen bezuinigingen op voorzieningen voor de samenleving, het verhogen van de inkomsten en bezuinigingen op de organisatie.

Niet uitputtend:

Voorzieningen

- Investerings die uitgesteld kunnen worden stellen we uit
- Zaken die geen prioriteit hebben schalen we af
- Op economisch vlak stellen we prioriteiten

Inkomsten

- Bij het verhogen van de inkomsten trekken we het tarief voor OZB niet woningen gelijk aan die van omliggende gemeenten
- We verhogen de toeristenbelasting per 2022
- Andere mogelijke inkomsten verhogingen worden overwogen

Organisatie

- Waar we snijden in taken, snijden we ook in de bijbehorende ambtelijke ondersteuning
- We nemen efficiencymaatregelen gekoppeld aan het project gemeentehuis.
- We zoeken naar de maximale efficiency in regionale samenwerkingsverbanden
- We gaan uit van pragmatische oplossingen
 - Benutten van de kwaliteiten van eigen mensen en inhuur zo veel mogelijk voorkomen
 - Goede samenwerking met lokale organisaties
 - Voorkomen van onnodige bureaucratie

Resultaten raads werkgroep Financiële Keuzen

De raads werkgroep is bij het vaststellen van de Kadernota 2020 opgericht. Er zijn tot heden 3 bijeenkomsten van de raads werkgroep geweest, namelijk op 11 juli 2019, 27 november 2019 en 20 februari 2020. Een bijeenkomst op 20 april 2020 was in voorbereiding, echter door de huidige Corona crisis en de daarvoor genomen maatregelen is deze bijeenkomst geannuleerd.

Vanuit deze raads werkgroep zijn 4 zoekrichtingen geduid welke nader uitgewerkt dienen te worden om te komen tot een sluitende begroting 2021 inclusief meerjarenperspectief 2022 – 2024. Het college van B&W heeft hier een 5^e zoekrichting aan toegevoegd, namelijk gemeenschappelijke regelingen. Hieronder volgt een samenvatting van de verslagen van de besprekingen in de werkgroep, gegroepeerd naar de zoekrichtingen.

Zoekrichting 1 “zero based budgeting”

Op basis van “zero based budgeting” is programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat vanuit de begroting 2019 geanalyseerd. Op basis van deze analyse is een verdiepingsonderzoek ingesteld naar de 1) bediening van de bruggen (aanpassing openingstijden) en verhoging van de inkomsten (vaarvignet, bruggelden, toeristenbelasting). 2) geen aanvullende acties op hondenpoepmaatregelen. 3) analyse gebruik veerpont (is meegenomen bij het raadsvoorstel veerpont) 4) nadere verkenning doorbelasten kosten gemeente bij commerciële festiviteiten.

Als suggestie is meegegeven om wegen af te waarderen bijvoorbeeld door aslastbeperking.

Afgesproken is om de komende jaren andere programma's op basis van "zero based budgetting" te verkennen waarbij de volgorde van programma's wordt aangehouden waarbinnen de inschatting is dat de kans op bezuinigingsmogelijkheden het grootste is.

Zoekrichting 2 "subsidies sociaal domein"

Op basis van de aanwezige subsidie overzichten zijn de subsidies getoetst op bijdragen aan de doelstellingen en de mate van uitputting van de beschikbare budgetten van de afgelopen jaren. Verzocht is om deze overzichten aan te vullen met het inzicht gerelateerd aan wettelijke taken en niet wettelijke taken. Daarnaast is gevraagd om de mate van beïnvloedbaarheid in een kolom toe te voegen.

Aanvullende suggesties die zijn gedaan vanuit de werkgroep:

1) Aan de subsidie ontvanger vragen wat zijn kunnen leveren als $\frac{3}{4}$ van de subsidie wordt verstrekt; 2) gelijksoortige aanbieders in samenhang bezien en/ of mogelijke onderzoeken met elkaar integreren; 3) heroverweging subsidiering dorpshuizen; 4) het sociaal domein een kader meegeven om bezuinigingen te realiseren.

Zoekrichting 3 "bedrijfsvoering"

Voor de bedrijfsvoering is een concrete correctie (bezuiniging) van 280.000 euro gemeld gerelateerd aan het flexibel inzetten van personeel voor diverse projecten.

In relatie met nieuwbouw/ verbouw gemeentehuis is eerder aangegeven dat de jaarlijkse meerkosten (boven de minimale variant van 500.000 euro) tussen de 200.000 en 300.000 euro vanuit de bezuiniging bedrijfsvoering moet worden gefinancierd.

Zoekrichting 4 "inkomsten"

De inkomsten van de gemeenten zijn o.a. gebaseerd op het lokale belastingbeleid, zoals de leges en de belastingverordeningen. Bij zoekrichting 1 zijn de bruggelden en de toeristenbelasting al benoemd. In bijlage 1 "scenario's tariefaanpassing toeristenbelasting" is een aantal scenario's uitgewerkt met daarbij de impact van een tariefswijziging op de gemeentelijke inkomsten.

Er zijn meerdere scenario's uitgewerkt t.a.v. de OZB niet woningen en woningen, waarbij de impact op de gemeentelijke inkomsten inzichtelijk is gemaakt. Afgesproken is om het scenario "niet woningen" mee te nemen bij de fractiebesprekingen. Zie bijlage 2 "OZB scenario's"

Als aandachtspunt is meegegeven de ontwikkelingen van de omgevingswet; besluitvorming heeft impact op zowel de kosten- als de inkomstenkant.

Zoekrichting 5 "gemeenschappelijke regelingen"

Een overzicht van de kostenontwikkeling van de verschillende gemeenschappelijke regelingen is opgesteld, zie bijlage 3 "Kostenontwikkelingen GR'en". Een mogelijkheid zou zijn om in gezamenlijkheid met alle deelnemers bezuinigingsmaatregelen te treffen. Heroverweging van het laten uitvoeren van diverse taken door een GR is ook als optie genoemd om nader te onderzoeken

Financiële uitgangssituatie

Om u inzicht te geven in de financiële uitgangssituatie voor het samenstellen van de begroting presenteren wij hieronder de stand van zaken van zowel het financieel meerjarenperspectief als de algemene reserve.

Ontwikkeling Financieel Meerjarenperspectief.

In de tabel hieronder nemen wij u mee in de ontwikkeling van het financieel meerjarenperspectief, met de kennis die we nu hebben. Hierin zijn de volgende onderdelen opgenomen

- A. Begroting 2020. Deze vormt het vertrekpunt. De stelposten zijn er in deze weergave uitgehaald om de opgave voor de bezuinigingen te verhelderen.
- B. Raadsbesluiten. Hierin zijn de raadsbesluiten die sindsdien zijn genomen met een financieel effect opgenomen.
- C. Subtotaal. Dit vormt het geheel van zaken die tot nu toe besloten zijn.
- D. 1^e bestuursrapportage. Hierin zijn de effecten van de eerste bestuursrapportage opgenomen zoals die tegelijk met de Kaderbrief voorligt voor besluitvorming
- E. Verwachte begrotingsresultaten na eerste bestuursrapportage.
- F. In begroting 2020 aangekondigde PM posten. In de begroting 2020 zijn een aantal PM posten aangekondigd. Deze zijn hier genoemd voor het complete beeld en waar mogelijk gekwantificeerd.
- G. Ontwikkelingen. Hierin zijn de zaken benoemd die we nu al zien aankomen vanuit afspraken met derden, nieuwe wetgeving of autonome ontwikkelingen. Dit moet worden gezien als een eerste aanzet, die wordt uitgewerkt richting de begroting.

Zoals u ziet eindigt het huidige plaatje diep in de rode cijfers. Dit is uiteraard niet het eindplaatje, maar vormt het realistische vertrekpunt voor een sluitend te maken begroting.

FINANCIËEL MEERJAREN PERSPECTIEF (FMP) 2021 - 2024

Begrotingsresultaten (-= voordeel en += nadeel*) x € 1.000					
Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
A Begroting 2020 - 2023 [excl. stelpost(en)] [raadsbesluit 31-10-2019]	-850	-1.060	830	510	1.045
B Raadsbesluiten	-320	-110	-70	-40	-25
Beheerplan Kunstwerken tranche 2020 [raadsbesluit 28-11-2019]	-	90	60	60	60
Beleidsplan Openbare verlichting [raadsbesluit 17-12-2019]	-240	-240	-220	-190	-175
Evaluatie Harmonisatie en actualisatie buitensportacc. [raadsbesluit 17-12-2019]	-	10	10	10	10
Raadsbesluiten 5-3-2020	-	-	-	-	-
Revitaliseren brandweerkazernes [raadsbesluit 21-4-2020]	-80	30	80	80	80
C Subtotaal	-1.170	-1.170	760	470	1.020
D Financiële effecten 1e Bestuursrapportage	3.072	2.402	2.402	2.402	2.402
D1 Subtotaal structurele effecten	2.536	2.402	2.402	2.402	2.402
D2 Subtotaal incidentele effecten	536	-	-	-	-
Incidentele effecten 2019 en 2020	479				
Financiële effecten Corona-crisis	319				
Inzet algemene reserve voor incidentele baten en lasten uit 2019	-262	-	-	-	-
E Verwachte begrotingsresultaten (incl. 1e berap)	1.902	1.232	3.162	2.872	3.422
F In Begroting 2020 aangekondigde pm-posten	-	260	900	1.120	1.170
Beheerplan Kunstwerken tranche 2021 - 2024	-	-	140	360	360
Baambrugse Zuwe 2023 [afschrijvingen vanaf 2024]	-	-	-	-	50
Beheerplan beschoeiingen & baggeren	-	-	pm	pm	pm
N201	-	-	-	pm	pm
Beheerplan speelvoorzieningen	-	-	pm	pm	pm
Brandweerkazerne Abcoude	-	-	-	pm	pm
Handhaving bestemmingsplan Plassengebied ²⁾	-	260	260	260	260
Huisvesting gemeentehuis ³⁾	-	-	500	500	500
Implementatie Gemeenschappelijke gemeentelijke Infrastructuur	-	pm	pm	pm	pm
G Ontwikkelingen	-	1.204	656	693	569
G1 Subtotaal Domein 1	-	-	-	-	-
Sociaal domein [via financiële effecten berap-1]	-	-	-	-	-
Taskforce Wonen en Zorg		pm	pm	pm	pm
Verandering Zorgverzekeringswet/WLZ (op lange termijn)		pm	pm	pm	pm
GGZ in de wijk		pm	pm	pm	pm
Wet inburgering		pm	pm	pm	pm
Peuteropvang		-	pm	pm	pm
G2 Subtotaal Domein 2	-	402	259	296	172
Omgevingswet		250	180	240	130
Wet Kwaliteitsborging		100	-	-	-
Klimaat adaptatie		30	30	30	30
Nieuw toegangssysteem Dorpsstraat Mijdrecht		12	12	12	12
Gewijzigde regelgeving rond emissie-eisen en duurzaamheid		pm	pm	pm	pm
CO2-reductie en Pfas problematiek		pm	pm	pm	pm
Nieuwe beheerplannen [kosten van de uitvoering vanaf 2023]		-	-	pm	pm
Wegen		-	-	pm	pm
Toegankelijkheid		10	-	-	-
U10		-	37	14	-
G3 Subtotaal Domein 3	-	802	397	397	397
Rechtmatigheidsverantwoording door college		25	-	-	-
Herijking gemeentefonds		pm	pm	pm	pm
Ontwikkelingen dienstverlening/ digitalisering		777	397	397	397
H Verwachte begrotingsresultaten (excl. plannen en ambities)	1.902	2.696	4.718	4.685	5.161

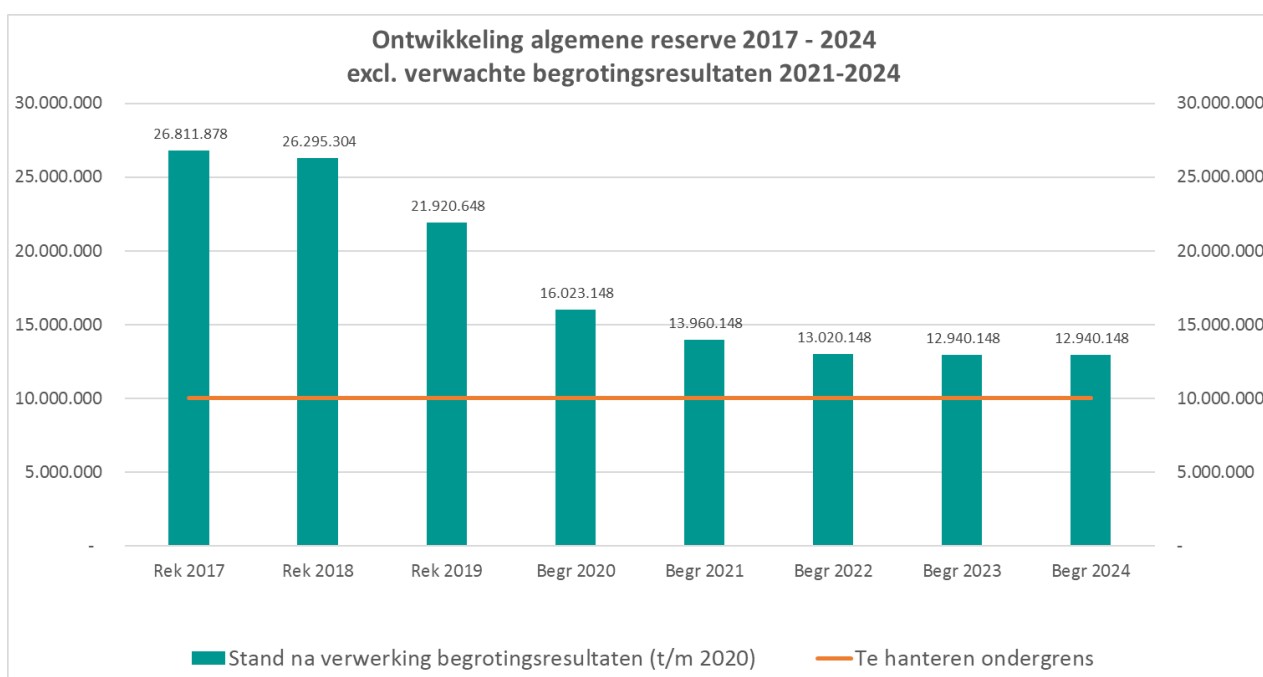
Ontwikkeling algemene reserve

Waar we u in mee willen nemen is de ontwikkeling van de algemene reserve. In onderstaande grafiek ziet u het verloop van het recente verleden tot en met de komende jaren. In bijlage A onderaan dit document vindt u de achterliggende cijfers.

Een belangrijke NB bij de grafiek:

- In het verloop van de algemene reserve is voor de komende jaren uitgegaan van neutrale begrotingsresultaten

Dit betekent dat we de ondergrens van 10 miljoen zoals we die met elkaar hebben afgesproken de komende jaren naar verwachting gaan naderen. De algemene reserve biedt, binnen de bestaande afspraken, dus weinig of geen dekkingmogelijkheid voor incidentele uitgaven.

Bijlage A

ONTWIKKELING ALGEMENE RESERVE 2017 - 2024								
Omschrijving	Rek 2017	Rek 2018	Rek 2019	Begr 2020	Begr 2021	Begr 2022	Begr 2023	Begr 2024
Stand op 1 januari	16.182.584	20.657.270	23.624.778	22.589.524	17.925.148	13.960.148	13.020.148	12.940.148
Bestemming rekeningresultaat jaar (T - 1)	3.932.686	6.154.608	2.670.526	-668.876	-1.902.000	0	0	0
Verschuiving tussen reserves		-824.100	-1.329.000	-3.293.000	-553.000			
Structurele toevoegingen en aanwendungen		-321.000	-321.000					
Incidentele toevoegingen en aanwendungen	542.000	-2.042.000	-2.055.780	-702.500	-1.510.000	-940.000	-80.000	0
Stand op 31 december inclusief begrotingsresultaten t/m 2020	20.657.270	23.624.778	22.589.524	17.925.148	13.960.148	13.020.148	12.940.148	12.940.148
Begrotingsresultaten 2017 - 2020	6.154.608	2.670.526	-668.876	-1.902.000	-	-	-	-
Stand na verwerking begrotingsresultaten (t/m 2020)	26.811.878	26.295.304	21.920.648	16.023.148	13.960.148	13.020.148	12.940.148	12.940.148
Te hanteren ondergrens	10.000.000	10.000.000	10.000.000	10.000.000	10.000.000	10.000.000	10.000.000	10.000.000
Ruimte ten opzichte van de ondergrens	16.811.878	16.295.304	11.920.648	6.023.148	3.960.148	3.020.148	2.940.148	2.940.148